

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΤΕΓΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 38, ΑΘΗΝΑ, 10.563, ΤΗΛ. 3222222
ΝΙΚΗΣ 11, ΑΘΗΝΑ, 10.557, ΤΗΛ. 3231230

Πληροφ. :

Αθήνα 2.2.1990

Τηλέφωνα : 32 31 230 - 32 22 222

Αριθ. Πρωτ. : 91

ΘΕΜΑ :

Αριθ. Δ.Τ. : 5

Προς τον
Τύπο και Τηλεόραση

Σας παρακαλούμε να δημοσιεύσετε τη συνημμένη διαμαρτυρία του Δ.Σ. του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος, την οποία υπέβαλε και προς τους κάτωθι :

- 1) τον Υπουργό Πολιτισμού
κ. Σωτήρη Κούβελα
- 2) Υπουργείο Πολιτισμού
Δ/ση Καλών Τεχνών
Τμήμα Εικαστικών Τεχνών
- 3) τον Υπουργό
Περιβάλλοντος-Χωροταξίας
κ' Δημοσίων Έργων
κ. Κων/νο Λιάσκα
- 4) τον Υπουργό Εσωτερικών
κ. Θεόδωρο Κατριβάνο
- 5) τον Δήμαρχο Αθηναίων
κ. Νίκο Γιατράκο
- 6) τον Αντιδήμαρχο Αθηναίων
κ. Σκαλαίο
- 7) την Νομαρχία Αθηνών
Γραφείο Νομάρχη
- 8) το Τεχνικό Επιμελητήριο
Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.)
- 9) τον Σύλλογο Αρχιτεκτόνων
Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών
(Σ.Α.Δ.Α.Σ.)

Ευχαριστούμε,

Ο Πρόεδρος

Χαράλαμπος Δαραδήμος

Με τιμή,

Η Γεν. Γραμματέας

Μαριάννα Βελαώρα

Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΜΕΙΣ

Στην απόφαση του Δήμου Αθηναίων για διαμόρφωση και ανάπλαση της Πλατείας Συντάγματος και στην άμεση ανάληψη της ευθύνης με την έναρξη εργασιών από 15/θημέρου, βρέθηκε από την πρώτη στιγμή κάθετα αντίθετος όλος ο ευαισθητοποιημένος κόσμος της Αθήνας και ιδιαίτερα ο κόσμος των εικαστικών καλλιτεχνών. Κι αν αγνοείται από μέρους της Πολιτείας σχεδόν πάντα το κύρος της γνώμης των καλλιτεχνών, κι αν παραγνωρίζεται η ευαισθησία τους και δεν χρησιμοποιείται το αισθητήριο τους σε κάθε απόπειρα παρέμβασης αισθητικής στον κοινό ελληνικό χώρο, ως ενωθεί τουλάχιστον τώρα η διαμαρτυρία τους μαζί με όλες τις αντιδράσεις ή αντιθέσεις, επίσημες κι ανεπίσημες, εκφρασμένες και μη, που ξεσήκωσε η αυθαίρετη ενέργεια του Δήμου στο ιστορικό κέντρο της πρωτεύουσας, όπως αυτό διαμορφώθηκε σταδιακά και από το 1837, μαζί με την νεώτερη μορφή της.

Ήδη έχει διατυπωθεί από τον τύπο το θέμα κι έχει φωτισθεί κατά ένα μέρος η αντιφατικότητα αυτής της "Ελέω Δήμου" επέμβασης και σε μιá άκαιρη ώρα και ιδίως με τον τρόπο που πραγματοποιήθηκε.

Γιατί όλος αυτός ο τρόπος προσβάλλει:

- α) Το δικαίωμά μας συμμετοχής στην προστασία του περιβάλλοντος,
- β) το χρέος μας στην υπεράσπιση των ελάχιστων σημείων αναγνώρισης αυτής της πολιτείας που εντοπίζεται μόνον από το όνομά της και την Ακρόπολή της,
- γ) την αίσθηση ασφαλείας και το αίσθημα εμπιστοσύνης που έχει εναποτεθεί από τους δημότες στα χέρια των δημοτικών λειτουργών,
- δ) το δικαίωμα συμμετοχής και συλλειτουργίας των κριτηρίων του κάθε πολίτη στην πριν από την εκτέλεση διαδικασία έργων τόσο καταλυτικών πάνω στην μορφή μιάς πόλης
- ε) αυτό το γόητρο της Δημοτικής Αρχής αμφισβητώντας την διαφάνεια, την νομοτέλεια και την ωριμότητα των αποφάσεων της,
- στ) τέλος αυτήν την ίδια την εξουσία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αμφισβητώντας το απόλυτο της αρμοδιότητάς της.

Διότι η απόφαση του δήμου επέβαλε κυριολεκτικά, χωρίς προειδοποίηση, χωρίς πληροφόρηση του κοινού ένα "κάστρο εξουσίας"- από βορσπάν τα τείχη του, κλείνοντας μέσα εκεί το πιο καίριο και κυριαρχικό "μετερίζι" της Αθήνας. Τυφλώνοντας το "μάτι" της, στομώνοντας την κυκλοφορία της, βασανίζοντας πολυπαιδεμένους από πορείες και απεργίες πολίτες, το "κάστρο" της Δημοτικής Εξουσίας στήθηκε "λευκό με σκοτεινές τις προθέσεις, έγκλειστες και μυστηριώδεις."

Ασαφείς, αντιφατικές κάποιες πληροφορίες που δόθηκαν από τα μέσα ενημέρωσης, άφησαν εκτεθειμένη μιá και μόνη αλήθεια: ότι και η πιο καλοπροαίρετη φιλοδοξία, κι αυτή με τα δημιουργικά κίνητρα, οφείλει να συμπράττει για το "κοινό βέλτιστο".

Όμως τα λευκά πανάκριβα πανώ - που ήδη στερεώνονται τώρα καλύτερα, ανασφαλή κατ' αρχήν και μετά την επέμβαση του ΥΠΕΧΩΔΕ - δεν έδειξαν τέτοια διάθεση. Δεν έφεραν επάνω τους το σεβασμό προς τους δημότες.

Δηλαδή δίπλα σε μιá μεγάλη φωτογραφία της σημερινής μορφής, όπως την έζησαν με τα πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα της όλες οι τελευταίες δεκαετίες να είχε αναρτηθεί μιá μεγάλη μακέτ-

τα με τη νέα μορφή και κατά τους σχεδιασμούς του Δήμου για την μετάπλαση της Πλατείας Συντάγματος. Και θα μπορούσε αυτή η μακέττα να είναι αποστομωτική.

Και έτσι θα είχε ο Αθηναίος το δικαίωμα της επιλογής: έστω κι αν όλες οι ιστορικές πλατείες των πόλεων συνήθως διαφυλάσσονται από σεβασμό προς τις μνήμες που εκπροσωπούν. Ο Δήμος όμως δεν χρειαζόνταν αυτή την διαφωτιστική πράξη. Όπως δεν χρειάστηκε ούτε την ομόφωνη έγκριση των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου. Όπως δεν χρειάστηκε την ενημέρωση προς τους αρμοδίους φορείς, ούτε την εκ των προτέρων δημοσιοποίηση. Όπως δεν χρειάστηκε τον απαραίτητο για το μέγεθος του έργου αρχιτεκτονικό διαγωνισμό. Όπως δεν χρειάστηκε την εκ του νόμου επιβαλλόμενη υποβολή της μελέτης του έργου στην Επιτροπή Αρχιτεκτονικού Ελέγχου. Όπως δεν χρειάστηκε την βοήθεια των Καλλιτεχνών, όπως δεν χρειάστηκε την επιδοκίμασία των δημοτών του. Κι αγνοώντας τις αντιδράσεις τους, είπαν οι αντιπρόσωποί του προς τους δημοσιογράφους: "Ότι ποτέ δεν υποβάλλουμε τέτοια μελέτη. Δεν γίνεται εκ των πραγμάτων. Αν ακολουθούσαμε για όλα αυτά τα έργα αυτήν την τακτική, ο Δήμος τότε δεν θα προχωρούσε κανένα δημοτικό έργο...".

Ωστόσο πιστεύουμε ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση, έχει περισσότερο από ποτέ ανάγκη βοήθεια και συνεργασίας με όλους - δεν της είναι αρκετό το δικό της δυναμικό μηχανικών και αρχιτεκτόνων. Από την μικρότερη απόφαση που θα πάρει διακοσμητικού χαρακτήρα - όρα γλάστρες πλαστικές των ηλεκτρικών στύλων της Αθήνας - ως την διαμόρφωση των μεγάλων χώρων, όπως τώρα, χρειάζεται γνώμες ειδικών, γιατί δυστυχώς ούτε την εμπειρία ούτε την μακρόχρονη παιδεία των Ευρωπαϊκών Τοπικών Αυτοδιοικήσεων διαθέτει.

Η αυθαίρετη επιβολή των αποφάσεων για την Πλατεία Συντάγματος είναι αλήθεια, δεν έφερε την σωστή αντίδραση, εκ μέρους του κοινού, σε ένα δεκαπενθήμερο που η πόλη βρέθηκε σε πλήρη σύγχυση και οι κάτοικοί της σε χάος δυσκολιών. Όμως το γεγονός παραμένει συνεχιζόμενη πράξη κι άκαρπες οι αντιδράσεις: όπως και η μεστή διαμαρτυρία των Αρχιτεκτόνων με αναφορά στα παρπάνω, αλλά και στην άκαιρη χρονική στιγμή της επιλογής για σπατάλη χρημάτων, σε συνδυασμό **μάλιστα** με την άμεσα μελλοντική αντιμετώπιση της Πλατείας Συντάγματος στα πλαίσια του Μετρό. Ωστόσο το θέμα είναι στη διάστασή του, πάνω από το ιδιωτικό ή δημοτικό ενδιαφέρον. Είναι εθνικό και σαν τέτοιο πρέπει να το αντιμετωπίσουν οι πολίτες, τα Υπουργεία τα αρμόδια, η Κυβέρνηση, όλος ο τόπος.

Κι ας μην επικολληθεί πάνω στην αντίδραση, η ανοχή, που μ' αυτήν ως τώρα, αφήσαμε να καταστραφεί όλο το πρόσωπο της Ελλάδος.

Υπήρξαν βέβαια μεγαλόπνοες δημαρχιακές πρωτοβουλίες, που μεταμόρφωσαν χωριά σε πόλεις. Όπως και αδόκιμες επεμβάσεις που παρεδύραν στον αφανισμό την πολιτιστική μας κληρονομιά, κάτω απ' τα μάτια της αδράνειάς μας, εν ονόματι πάντα του "εξωραϊσμού" της καινοτομίας ή της προόδου. Ας ξαναδούμε το θέμα: Είναι ακόμα καιρός. Η κάθε πλατεία είναι πνεύμονας της ζωής μας, η Πλατεία Συντάγματος υπήρξε κάτι παραπάνω: μόνο συντήρηση ζητάει η μορφή της. Κι επιτέλους ας έχουμε "κάτι να θυμώμαστε" σ' αυτόν τον τόπο. Κι ας αναλογιστούμε: ποιός Ιταλός Δήμαρχος θάβαζε κατά νού να αναπλάσσει μιά πλατεία, π.χ, της Φλωρεντίας;